

Ankara, 15 Aralık 2024

TÜRKİYE'NİN İSRAİL İLE TİCARETİ DURDURMA SÜRECİ HAKKINDA BİLGİ NOTU

İsrail'in, 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana, Gazze Şeridi'nde yürüttüğü ve ayırım gözetmeden masum Filistin halkına ve sivil yerleşim yerlerine yönelik topyekün katliamda hayatını kaybeden Filistinli kardeşlerimizin sayısı 44 binin, yaralı sayısı yüzbinin üzerindedir. Vefat eden ve yaralanan kardeşlerimizin büyük çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşmaktadır. Gazze Şeridi yerle bir olmuş, büyük bir yıkıma uğramıştır.

<p>Çoğunluğu Kadın ve Çocuk</p> <p>44.600</p> <p>Ölü</p>	<p>Çoğunluğu Kadın ve Çocuk</p> <p>106.500</p> <p>Yaralı</p>	<p>Tibbi Malzeme ve Gıda</p> <p>86 Bin</p> <p>Ton Yardım</p>
<p>İsrail ile ticarete 27 Ekim 2023 sonrası ilk 6 ayda</p> <p>↓ %32</p> <p>Azaltma</p>	<p>(9 Nisan 2024)</p> <p>İsrail ile ticarete ilk aşamada</p> <p>54 Kategori</p> <p>1019 Üründe</p> <p>Kısıtlama</p>	<p>İsrail ile ticarete 2 Mayıs 2024'den itibaren</p> <p>0 İthalat</p> <p>İhracat</p>
<p>2022 yılında İsrail ile ticarete</p> <p>9,5 Milyar Dolar</p> <p>Sarfinazar Edildi</p>	<p>2023 yılında İsrail ile ticarete</p> <p>7 Milyar Dolar</p> <p>Sarfinazar Edildi</p>	<p>İsrail'e silah transferinin durdurulması için</p> <p>52 BM Ülkelerinden</p> <p>Destek</p>

İsrail'in katliamının Boyutu

Türkiye, 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana, çatışmaların durdurulması, insani kayıp ve fiziki yıkımın engellenmesi, önce kalıcı ateşkes ve diplomatik çözümlerin hâkim olması ve Gazze'nin yeniden imarı için, gerek taraflar nezdinde, gerekse uluslararası platformlarda ve İslam dünyası bünyesinde en üst düzeyde siyasi ve diplomatik çalışmalar yapmıştır.

Ülkemizin Diplomatik ve İnsani Girişimleri

Ülkemiz, İsrail saldırıları başladıktan sonra da Gazze'ye ve Gazze halkının yardımına koşarak, başta gıda, sağlık, tıbbi yardım ve binlerce hasta tahliyesi olmak üzere, gemilerle ve uçaklarla 86 bin ton yardımları ulaştırmış ve bu alanda dünyada en önde gelen ülke konumunda olmuştur.

Bununla beraber, İsrail, uluslararası hukuku alenen çiğnemeye devam etmekte, uluslararası camianın sayısız siyasi ve hukuki ateşkes ve kesintisiz insani yardım sağlama çağrılarını yok saymış ve saymaktadır.

İsrail bugüne kadar uluslararası hukukun ve düzenin temel yapıtaşları olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, BM Genel Kurulu, BM İnsan Hakları Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanı'nın bu yönde almış oldukları hiçbir kararı uygulamamıştır.

Özellikle BM Güvenlik Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanı'nın söz konusu kararları hukuken bağlayıcıdır.

İsrail Saldırılarına ve Katliamlarına Karşı Ticarete Alınan

İsrail'in saldırılarına karşı diplomatik girişimlerin sürdürüldüğü ve İsrail'e baskılara öncülük edildiği bu dönemde, **dış ticarete alınan tedbirlerle İsrail ile ticaret ilk safhada yaklaşık %32 azaltılmıştı.**

İsrail'in bu uzlaşmaz tutumunu devam ettirmesine ek olarak, **ülkemizin Gazze'ye havadan yardım ulaştırma girişimlerini de engellemiş, insani destek imkanları sağlamamızı reddetmiştir.**

İsrail'in ilgili BM kararlarını uygulamaması ve son olarak ülkemizce sağlanan insani yardımın da ulaşımını engellemesi üzerine, **ilgili tüm kurumların koordinasyonu ve Sayın Cumhurbaşkanımızın onayları ile Hükümetimizce İsrail'e karşı bir dizi tedbirin hayata geçirilmesine karar verilmiştir.**

Bu doğrultuda, Türkiye, **ilk aşamada** 9 Nisan 2024 tarihinden itibaren, 54 kategoride **1.019 ürünün Türkiye'den İsrail'e ihracatını kısıtlamıştır.**

Bu kararda, İsrail, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde ateşkes ilan

edene ve Gazze Şeridi'ne yeterli ve kesintisiz insani yardım akışına izin verene kadar kısıtlamanın yürürlükte kalacağı ifade edilmiştir.

Buna rağmen, İsrail Hükümetinin saldırgan tutumunu sürdürdüğü, Filistin'deki insani trajedinin kötüleştiği müşahede edilmiştir.

Bu itibarla, devlet düzeyinde alınan tedbirlerin ikinci aşamasına geçilmiş, İsrail'le ilgili ihracat ve ithalat işlemleri tüm ürünleri kapsayacak şekilde durdurulmuştur.

Bu kararla, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın başkanlığında, Hükümetimizin ortaya koyduğu iradeyle, İsrail'i kalıcı ve derhal ateşkesle zorlamak, bu amaçla dünyadaki diğer ülkeleri İsrail'e karşı ekonomik baskıya teşvik etmek ve başta Gazze olmak üzere Filistinli kardeşlerimize ihtiyaçları olan yardımların akışını kesintisiz sağlamak amacıyla, 2 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla İsrail ile olan bütün ithalat ve ihracat işlemleri durdurulmuştur.

Devletimiz, İsrail'le ticareti sona erdirmesinden dolayı 2022 yılında 7 milyar, 2023 yılında 5,5 milyar Dolar'dan fazla kısmı ihracat olmak üzere 2022 yılında yaklaşık 9,5 Milyar Dolar, 2023 yılında 7 Milyar Dolar düzeyindeki dış ticaretten feragat etmiş bulunmaktadır.

2 Mayıs 2024 tarihinden itibaren, İsrail'e 624 no'lu gümrük kodu ile gönderilmek üzere hiçbir mal grubuna ülkemiz gümrüklerinde beyanname açılmamakta, tescil işlemi ve ülkemize giriş/çıkış yapılmamaktadır.

İsrail ile ticaret 2 Mayıs 2024'ten bu yana sıfırdır. Türkiye'nin gümrük sistemi, İsrail ile hem ihracata hem de ithalata tamamen kapalıdır.

Son Dönemdeki Öncülük Ettiğimiz Uluslararası Girişimlerimiz

Ülkemiz ayrıca, İsrail aleyhine, Uluslararası Adalet Divanında Güney Afrika'nın başlatmış olduğu davaya müdahillik talebinde bulunmuş ve İsrail soykırımını ortaya koyan deliller konusunda çalışma başlatmıştır.

Ayrıca, ülkemiz İsrail'e silah transferinin durdurulması için Birleşmiş Milletler (BM) nezdinde bir girişim başlatmış, aralarında BM Güvenlik Konseyinin daimi iki üyesinin de bulunduğu 52 ülkeden de destek almıştır.

Ülkemiz, daha fazla ülkenin Filistin Devletini tanımasını teşvik etmek üzere de aralıksız girişimlerini sürdürmektedir.

Kronoloji

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

01 Soru

İsrail'in 7 Ekim 2023 saldırıları sonrasında İsrail ile ticaret devam ediyor mu?

Cevap

İsrail ile Ticaret 7 Ekim 2023'ten sonra, öncelikle azaltılmış, 9 Nisan 2024'te 1.019 üründe ihracatımız kısıtlanmış, **2 Mayıs 2024**'ten sonra da İsrail ile dış ticaret ihracat ve ithalatta **tamamen durdurulmuştur**.

İsrail'in Filistin'e yönelik 1947'den bu yana uluslararası hukuk ve insan haklarına aykırı yürüttüğü ve en son saldırılarının başladığı 7 Ekim 2023 tarihinden sonra ülkemiz, İsrail'i saldırılarını durdurmaya sevk etmek üzere önce siyasi platformlarda ve diplomatik kanallarla tepki göstermiş, mücadele etmiştir. Tüm çağrılara ve çabalara rağmen, vahşi saldırılarını durdurmayan İsrail'e karşı tedricen artan tepkiler verilmeye devam ederek, tepkimiz ekonomik alana genişletilmiştir.

Bununla eş zamanlı olarak ülkemiz Filistinli kardeşlerimize elverişli tüm kanallardan insani yardım malzemeleri göndermiştir. Gerek Türk Kızılay'ımız gerek AFAD koordinasyonu ve diğer sivil toplum kuruluşlarımızın da desteğiyle başta gıda malzemeleri olmak üzere ilaç gibi acil ihtiyaçlardan oluşan malzemeleri Filistin'e gönderilmiştir. Mısır makamlarının da destekleriyle Gazzeli kardeşlerimize gönderdiğimiz insani yardımların toplam miktarı 86 bin tonu aşmıştır.

İsrail'in saldırılarına karşı diplomatik girişimlerin sürdürüldüğü ve İsrail'e baskılara öncülük edildiği ilk dönemde, **dış ticaret, alınan tedbirlerle azaltılmıştır. Dış ticaretin ilk olarak azaltıldığı bu dönemde** ülkemiz, İsrail ile toplam ticaretini 7 Ekim 2023 tarihi ile 2 Mayıs 2024 tarihleri arasındaki 6 aylık sürede yaklaşık %32 oranında azaltmıştır. Bu dönemde ülkemizin İsrail'e ihracatı %30 azalış, İsrail'den ithalatında ise %43,4 azalış kaydetmiştir. İsrail'e hiçbir savunma ürünü ve askeri amaçlı ürün ticareti veya eğitim işbirliği vb. yapılmamıştır. Zira askeri amaçlı ürünlerin ülkemizden satışı Milli Savunma Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ön iznine tabidir.

Daha sonraki safhada hükümetimiz, **9 Nisan 2024** tarihinden itibaren 54 ürün grubundaki 1.019 ürünün İsrail'e ihracatını kısıtlamıştır.

İsrail'in ateşkese yanaşmaması, BM kararlarını dikkate almaması ve sivillere yardımları engellemesi karşısında, **2 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla** İsrail ile ilgili ithalat ve ihracat işlemleri tüm ürünleri kapsayacak şekilde hükümetimiz tarafından tamamen durdurulmuştur.

Bu tedbirler, İsrail'i, saldırılarını durdurmaya sevk etmek amacıyla alınmıştır. İsrail Hükümeti derhal ve kalıcı ateşkes ilan edinceye ve Filistinlilere yeterli miktarda ve kesintisiz insani yardım akışına izin verinceye kadar Türkiye söz konusu yeni tedbirleri kesin ve kararlı bir şekilde uygulayacaktır.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

02 Soru

İsrail halen ülkemizle Serbest Ticaret Anlaşmasından faydalaniyor mu?

Cevap

İsrail ile ticaret tamamen kapatıldığından ötürü **STA fiilen yürürlükte değildir.**

İsrail ile ülkemiz arasında 1996'da imzalanmış, 1 Mayıs 1997 tarihinden itibaren yürürlükte olan Serbest Ticaret Anlaşması (STA), Filistin ile ülkemiz arasında hükümetimizce 2005'te akdedilen ve 1 Haziran 2005 tarihinden itibaren yürürlükte olan STA ile, İsrail ile Filistin arasındaki, Oslo ve Paris Protokolleri gereğince, sanayi ürünleri kapsamı itibariyle paralellik arz etmektedir. Filistin'e gidecek ürünler de aynı gümrük vergisi indirimlerine tabidir. İsrail, saldırılarını durdurup Filistin'e yardım akışına izin verinceye kadar **İsrail ile olan STA fiilen yürürlükte değildir, uygulanmamaktadır.**

2 Mayıs 2024 tarihinden sonra ülkemizden İsrail'e yönelik tescil edilmiş hiçbir ihracat gümrük beyannamesi, veyahut İsrail'den ülkemize ulaşan hiçbir İsrail mal sevkiyatı bulunmadığı için STA'nın yürürlükte kalmasının fiilen de bir anlamı yoktur.

03 Soru

Türkiye'den çıkan gemiler İsrail limanlarına yanaşılıyor mu?

Cevap

Alicısı Filistin'de olmayan ve Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı tarafından teyit edilmeyen hiçbir malın ülkemizden çıkışına izin verilmemektedir.

Filistin Devleti'nin kıyı kentleri İsrail tarafından işgal edilmiştir. Filistin devletinin polisi, limanı, havaalanı, gümrüğü, kara sınırı yoktur. Filistin, adeta İsrail tarafından çevrilmiş ve kuşatılmış onlarca şehirler, kasabalardan oluşan bir kara parçasıdır. Bu sebeple ülkemizden Filistin'e gönderilen malların %98'i İsrail kontrolündeki Hayfa ve Aşdod limanlarından Filistin'e ulaştırılmak zorundadır. Filistin hükümetinin ve Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının 7 Haziran 2024 tarihinde İstanbul'da yapılan ikili resmi toplantıdaki ısrarlı talebi üzerine, Hayfa Limanındaki İsrail tehlikesini göz önünde bulundurarak, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığıyla ikili ve özgün bir kontrollü ticaret mekanizması geliştirilmiştir.

Türkiye-Filistin ikili ticaret mekanizmasında, her bir sevkiyat için Filistinli ithalatçılar, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığına başvurmakta ve sevkiyata ilişkin gerekli ticari bilgilerin elektronik ortamda iki ülke Ticaret Bakanlıklarının koordinasyonunda teyit edilmesi sonrasında, sevkiyatlara ilişkin gümrük tescil işlemleri gerçekleştirilmektedir. İthalatçının Filistinli, varış destinasyonunun Filistin olmadığı ve Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı tarafından teyit edilmeyen ve Ticaret Bakanlığımıza ulaşmayan, teyit edilmeyen hiçbir malın ülkemizden çıkışına izin verilmemektedir.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

04 Soru

Gemiler önce bölgedeki başka bir devlete, daha sonra İsrail'e gidiyor, veya gemiler başka ülkeye gideceğini beyan edip, seyrüsefer esnasında rota değiştiriyor ve Türkiye takip veya müdahalede bulunuyor mu?

Cevap

Türkiye **deniz yetki alanı içinde olan gemilere müdahale etmekte, olabilecek suiistimalleri takip etmektedir.**

Dış ticaret, gümrükleme, taşımacılık, transit vb. uluslararası işlemlerde belirli kuralların işlemektedir. Buna göre, Türk gümrüklerinden çıkan ticari mahiyetteki tüm mallar için **ilgili limanımızdaki gümrük idaremize gümrük beyannamesi verilmesi** zorunludur. Gümrük beyannamelerinde malın nevi, çıktığı gümrük, teslim edileceği adres ve teslim alacak kişi veya firma adı da yer almaktadır. Bu bilgiler gümrük müdürlüklerimizce titizlikle kontrol edilmektedir. İsrail menşeli ürünlerin girişine, ya da İsrail'e gideceği deklare edilen beyannamelere gümrük sistemimiz kapalıdır. İsraili alıcıya ya da faydalanıcıya varışlı yüklerin ülkemizden veya bunlardan ülkemize taşınmasına gümrük sistemimiz teknik olarak da katiyetle izin vermemektedir.

Diğer taraftan, **Ticaret Bakanlığının, Gümrük İdaresinin veya başka bir Devlet Kurumumuzun, Türkiye'nin deniz yetki alanları dışına çıkmış olan gemilere müdahale yetkisi bulunmamaktadır.** Açık denizlerde seyrüsefer yapan her türlü gemiye dair uygulanacak hükümler, uluslararası teamüllere ve Birleşmiş Milletler sözleşmelerine göre belirlenmektedir. Ayrıca bahse konu gemilerin tamamına yakınının yabancı ülke bayrağı taşımaları sebebiyle müeyyide uygulama yetkisi de, bayrağı taşınan ülkelere aittir.

05 Soru

Komşu Ülkelere ihracat neden artıyor? Yoksa bu ülkeler üzerinden İsrail'e ürünler mi gidiyor?

Cevap

Artış ifade edilen ülkelere ticaretle olağandışı artış yoktur, **benzer artış seyri diğer ülkelerle de görülmektedir.**

Komşu ülkelerden, örneğin Yunanistan'a, Mısır'a ihracatımızın arttığı, çelik ihracatımızın bu ülkelere arttığı iddiaları dile getirilmektedir. Ülkemizin İsrail'e ihracatı durdurma kararından sonra örneğin Yunanistan'a olan ihracatımız %10 artmıştır. Ancak ülkemizin ihracatının çok yüksek oranda arttığı birçok ülke bulunmaktadır. Örneğin Nijer'e %206, Pakistan'a %108, Estonya'ya %75, S. Arabistan'a ve Slovakya'ya %60, Sırbistan'a %30, İngiltere'ye %27 artış yaşanmıştır. Yani bu artış, ima edilen trendi kesinlikle yansıtmamaktadır. Bunlar doğru olmayan, maksatlı çıkarımlardır.

Yıllık 261,5 milyar dolar mal ihracatı, 340 milyar dolar mal ithalatı ile toplam 603 milyar dolar dış ticaretimizin milli gelirimizin %50'sini oluşturduğu gerçeği karşısında, Türkiye dış ticaretine ve milli gelirine zarar verme niyeti apaçık belli olan bu art niyetli" İsrail ile ticaret" kara propagandasına karşı teyakkuza olunmalıdır.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

06 Soru

Filistin'e kozmetik ürünler ya da çelik gidiyor mu, ülke savaş altında, bu ürünler Filistin'e gerçekten gidiyor mu?

Cevap

6 milyona yakın nüfusu bulunan **Filistin'in temizlik ürünleri, inşaat malzemeleri ihtiyacı vardır**, Filistin'le dış ticaret işlemleri **sadece Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının teyidi ve izni ile** yapılmaktadır.

Batı Şeria, Doğu Kudüs ve Gazze'yi kapsayan yaklaşık 6 milyon nüfuslu Filistin'de birçok ürüne ihtiyaç duyulmaktadır. Filistin, ihtiyaç duyduğu ve ekonomisini ayakta tutmak için Türkiye'den almak istediği ürünlerin tedariki amacıyla, **Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının isteği üzerine vardığımız karşılıklı mutabakat çerçevesinde, ihracata ancak "Filistin varışlı, alıcının Filistinli ithalatçı olduğunu", Filistin Milli Ekonomi Bakanlığıyla resmi yoldan teyitleşilmesi halinde müsaade edilmektedir.**

2022 yılında yaklaşık 7,7 milyar dolar yıllık toplam ithalatı ve 6 milyona yakın nüfusu bulunan Filistin, 1993 yılındaki Oslo Barış Anlaşması gereğince liman bağlantısı, havalimanı, karayolu sınır geçişi ve gümrük altyapısı olmadığından dolayı, ithalatının tamamına yakını İsrail üzerinden yapmak zorunda kalmaktadır. Filistin Hükümet yetkililerinin ifadesiyle, Filistin **yıllık ithalatının yaklaşık %25'ini ülkemizden yapmaktadır.**

"Filistin'e kozmetik gönderiliyor, savaşta ne yapacaklar ki" şeklinde maksatlı yorumlar, acımasızca bir gerçeği göz ardı etmektedir. Sözde "kozmetik ürünler" arasında ağırlıklı olarak sabun, deterjan, sıvı sabun, şampuan, dezenfektan, hijyen malzemeleri başta birçok temel insani ihtiyaç bulunmaktadır. Yine, Filistin'in birçok bölgesinde gündelik hayatı idame ettirecek ürünlere ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının Filistin'de bir çocuk hastanesi inşaatı için çelik istiyor, gündelik hayatını idame ettirecek ürünler için talepte bulunuyor. Tüm bunların Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının elektronik teyit mekanizması kapsamında talebi bulunmaktadır. Filistinlilerin ihtiyacı olan ürünlerin çıkışına da talepleri olduğu müddetçe devam edeceğiz. Aksi durumda Filistin devletine ve halkına ambargo uygulanmış, cezalandırılmış olur. Türkiye Cumhuriyeti olarak Filistin Devleti ve halkının yanında olmaya devam edeceğiz.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

07 Soru

İsrail'e yük taşıyan gemilerin bilerek Türk limanlarına yanaşmasına ve Türkiye'den aldığı yükü İsrail'e götürmesine izin mi veriliyor?

Cevap

İsrail limanlarından ya da İsrail menşei taşıyan, ve Türkiye-Filistin ikili ticaret mekanizması dahilinde olmayan hiçbir yükün ülkemiz limanlarına indirilmesine veya limanlarımızdan İsrail'e gitmek üzere **herhangi bir malın yüklenmesine müsaade edilmemektedir.**

Ülkemiz limanlarına yanaşma izni isteyen bütün gemiler bu izni talep ederken, konşimentolarını (taşınan malın nevi, alıcı ülke, alıcı firma gibi bilgileri içeren kıymetli evrak) ibraz etmek zorundadır. Gemi, Liman Başkanlığından izin ister, konşimentolar Liman Başkanlığı ve ilgili Gümrük Müdürlüğü tarafından incelenerek, İsrail limanlarından ya da İsrail menşei taşıyan, ve Türkiye-Filistin ikili ticaret mekanizması dahilinde olmayan hiçbir yükün ülkemiz limanlarına indirilmesine veya limanlarımızdan İsrail'e gitmek üzere herhangi bir malın yüklenmesine müsaade edilmemektedir.

Konşimentolar malın yüklendiği ülke tarafından hazırlanmakta ve resmi evrak oldukları için bunlara itimat edilmektedir. Aksi takdirde ülkemizdeki limanlara yanaşan, fakat mal indirmeyen bütün gemilerin tamamının yüklerinin araştırılması gerekmektedir. **Türkiye olarak dış ticaretimizde yaklaşık 13 bin farklı ürün ve yılda yaklaşık 8,3 milyon adet konteynerin kullanımı söz konusudur.**

Diğer taraftan, **sadece İsrail'den değil, üçüncü ülkeler üzerinden gelen İsrail ürünlerinin de ülkemize ithalatına kesinlikle izin verilmemektedir.**

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

08 Soru

Türkiye-İsrail arasındaki ticaret halen devam ediyor mu, bu durum TÜİK raporlarında nasıl görünüyor?

Cevap

TÜİK verilerinde 2024 yılı Mayıs ayından itibaren İsrail'e herhangi bir ihracat veya ithalat olmadığı açıkça görülmektedir.

*Devletimiz 2 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla İsrail ile olan dış ticareti tamamen durdurmuş olup, TÜİK verileri de İsrail ile 2 Mayıs 2024 tarihinden önce azalarak gerçekleşen ticareti göstermektedir. İstatistiklerin incelenmesinden, **2 Mayıs 2024'ten sonra İsrail ile dış ticaretin sıfır olduğu görülecektir.***

TÜİK verilerinde Mayıs ayından itibaren İsrail'e herhangi bir ihracat veya ithalat olmadığı açıkça görülmektedir. Bu veriler kamuya açık olup, hem TİM hem de TÜİK sayfalarından ulaşılabilir.

Buna karşın, Haziran 2024'ten bu yana Filistin'in isteği üzerine, ihracat-ithalat yapılmaya çalışılırken, İsrail gümrüğü ve istatistik servisi bu ticareti kendi kayıtlarında göstererek, sanki İsrail ile ticaretimiz devam ediyormuş gibi kara propagandaya algı operasyonu malzemesi sağlamaktadır.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

09 Soru İsrail'in resmi verilerine göre Türkiye ile ticaretin devam ettiği doğru mu?

Cevap

Ülkemizin ticareti Filistinedir, İsrail'in Filistin ile mevcut protokolleri doğrultusunda gümrük işlemleri İsrail Gümrük otoritesince yapılmaktadır. TÜİK rakamlarına itibar edilmelidir.

Filistin, 1993 yılındaki Oslo Anlaşması ve 1994 yılındaki Paris Protokolü gereğince, liman bağlantısı, havalimanı, karayolu sınır geçişi ve gümrük altyapısı olmadığından dolayı, ithalatının tamamına yakını İsrail üzerinden yapmak zorundadır. Paris Protokolüne göre, Filistin'in ithal ettiği mallara ilişkin İsrail gümrüğü tarafından toplanan vergi gelirleri, İsrail tarafından işlem ücreti tahsil edildikten sonra Filistin Hükümetine gönderilmektedir. Ancak, İsrail bu tutarı 7 Ekim 2023'ten sonra başladığı katliamlar sonrası toplamaya devam etmiş, ama Filistin'in vergi gelirlerinin %70'ine yakını oluşturulan bu tutarın transferine sınırlamalar getirmiştir.

İsrail işgal ettiği Filistin topraklarındaki mal giriş çıkışını, kendi limanında ve gümrüğünde kontrol ettiğinden dolayı, Filistin'e gönderilen bütün mallar, İsrail'e gönderilmiş gibi İsrail tarafından kayıt altına alınarak servis edilmektedir.

Filistin Milli Ekonomi Bakanı Muhammed el-Amur da 3-4 Kasım 2024 tarihinde İSEDAK toplantısı için geldiği Türkiye'de Anadolu Ajansına yaptığı açıklamada, coğrafi gerçeklik ve Filistin'in halen işgal altında olması nedeniyle İsrail limanlarını kullanmak zorunda olduklarını ifade etmiştir. El-Amur, Türkiye'nin 2 Mayıs 2024'teki İsrail ile ticareti durdurma kararının ardından, Filistin'in ekonomik ihtiyaçları ve Türk mallarından mahrum kalmaması için Türkiye ile bir mekanizma kurduklarını ifade etmiştir. El-Amur yaptığı açıklamada, "Türkiye ile istişareler sonucu, ticari ilişkinin düzenlenmesiyle ilgili spesifik bir mekanizma üzerinde anlaştık ve Türk hükümetinden, Filistin topraklarını Türkiye'nin İsraililerle ticareti yasaklama kararından muaf tutmasını istedik." ifadelerini kullanmıştır.

Yeni mekanizma sayesinde önceden İsrail üzerinden alınan ürünlerin artık doğrudan Türkiye'den ithal edilmeye başlandığını belirten Muhammed el-Amur, "**Türkiye'nin İsrail'e ihracatı yasaklamasının ardından, bu ticaret sadece Filistin ile sınırlı kaldı, böylece Türkiye'nin Filistin'e ihracatında kayıtlarda sınırlı bir artış oldu. Çünkü Türkiye'den ithalatımızın bir kısmı İsrail pazarından ve İsraili tüccarlar üzerinden yapılıyordu. Bunun yasaklanmasının ardından, Filistin pazarındaki tüm işlemler Filistinli tüccarlar aracılığıyla yapılmaya başlandı ve dolayısıyla Filistin adına kaydedilen rakamlar az da olsa arttı'** açıklamasını yapmıştır.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

10 Soru İsrail ile ticaret sona erdi, İsrail Hükümetinin tepkisi oldu mu?

Cevap
İsrail birçok uluslararası platformda ülkemiz kararını hedef aldı.

Ülkemizin İsrail'le ticareti yasaklayan kararı bizzat İsrail Ekonomi Bakanı tarafından şikayet konusu edilmiştir. Ülkemizin İsrail ile ticari ilişkileri kesme kararı üzerine, İsrail Ekonomi Bakanı Nir Barkat, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Başkanı Mathias Cormann'a şikayette bulunmuştur.

Barkat, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında 'iki ülke arasındaki deniz ticaretini durdurmaya yönelik tek taraflı kararı nedeniyle Türkiye'yi OECD Genel Sekreteri Korman'a şikayet ettim' şeklinde açıklamada bulunmuştur.

(https://x.com/NirBarkat/status/1786360242256654457?ref_src=twsrc%5Etfw)

Yine OECD Bakanlar toplantısında ülkemiz kararı karşıtı bir konuşma yapmıştır. ¹

Yine İsrail DTÖ'ye de konuyu tartışmaya açacağını ifade etmiş, akabinde destek bulamayacağı düşüncesi ile geri çekmiştir.

1- Yesterday, out of the blue, the Turkish Government decided to cut the supply chain with Israel, at the same time we were here meeting at Ministerial level. They decided to go against the OECD and WTO shared values. Yesterday, in this very room, all of us, present here today, praised and committed ourselves to the multilateral trading system and the principles of free and open trade. Clearly, this action of Turkey stands against our fundamental values.

Turkey cut the supply chain not only with Israel, but with global corporates which use Turkey as a gateway to Israel, and as a gateway to the Palestinian Authority. The damage caused is to significant number of global businesses; the damage is to the OECD partnership; the damage is to the trust and the reliability of the Turkish Government.

They did not mention the 133 hostages kept in dungeons in Gaza. There's no mention of atrocities of October 7, with no respect to the just right of Israel to defend itself. We should not support the Muslim Brotherhood alliance together with Iran and Qatar, together with radical Islam terrorists of Hamas and Hizbullah. This is a (precedence ?) to the OECD values. Friends, we have the opportunity today to ensure the integrity of our institution. I expect all members to condemn the action of Turkey, call for an unconditional return to normal trade. Let's all work jointly to strengthen and protect our shared values.'

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

11 Soru Petrol Türkiye üzerinden İsrail'e gönderiliyor mu?

Cevap

Enerji Bakanlığı konu ile ilgili açıklama yapmıştır. Ceyhan'dan İsrail'e petrol sevkiyatı yapıldığı ve Türkiye'nin buna izin verdiği yönündeki iddialar tamamen asılsızdır.

Enerji Bakanlığı konu ile ilgili açıklama yapmıştır. Açıklamada;

"Ceyhan'dan İsrail'e petrol sevkiyatı yapıldığı ve Türkiye'nin buna izin verdiği yönündeki iddialar tamamen asılsızdır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı'ndan (BTC) gerçekleştirilen satışlara ilişkin süreç aşağıda sunulmuştur.

-BTC Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan arasında 18 Kasım 1999'da imzalanan milletlerarası anlaşma ve bunun ekini teşkil eden Ev Sahibi Hükümet Anlaşmaları'na istinaden işletilmektedir.

-Hattın Türkiye kesiminin işletimi BOTAŞ International A.Ş. tarafından, BTC ortakları ile imzalanan İşletme Anlaşması çerçevesinde yürütülmektedir.

-Söz konusu anlaşmalar kapsamında hattı işleten BOTAŞ International A.Ş.'nin, petrolün alım satımına yönelik herhangi bir dahli ya da tasarrufu bulunmamaktadır.

Petrolü, BTC üzerinden taşıtarak Haydar Aliyev Limanı'ndan dünya pazarlarına satışını yapan şirketler, Türkiye'nin İsrail'e yönelik ticarete son verme kararına saygı duymuş ve teslim noktası İsrail olan herhangi bir yükleme gerçekleştirmediklerini müteaddit defalar bildirmişlerdir' denilmiştir.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

12 Soru

İsrail'e ticaret durmuş olabilir, ama Filistin'e olan ticarete çok yüksek bir artış var. Savaşta olan bir ülkenin bu kadar ithalat yapması normal mi?

Cevap

Filistin devleti, yaklaşık 6 milyonluk nüfusu ile zor şartlar altında da olsa dünyadan ürün tedarik etmektedir. Artış, ticareti durdurma kararımızdan sonra, önceki dönemle mukayesede oluşan baz etkisinden dolayı yüksek görünmekte, ancak ticaret aslında geçmiş dönemin de gerisindedir.

Filistin devleti, yaklaşık 6 milyonluk nüfusu ile onlarca kuşatılmış şehirleri, yüzlerce kasabaları zor şartlar altında da olsa dünyadan ürün tedarik etmekte, Batı Şeria'ya mal tedariki sürdürmektedir. 2 Mayıs 2024 tarihine kadar, Filistinli ithalatçılar, İsrail gümrüğünde kolaylık sağlamak adına, Filistin'e gönderilen malların varış yerini İsrail olarak göstermekteydi. Fakat İsrail Gazze'de, Filistin'deki vahşi katliamlarına hız kesmeden devam ettiğinden ötürü, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı ile kurulan mekanizmaya istinaden yalnızca Filistin'in ihtiyaçları için ve Filistin ülke koduyla tescil edilerek gümrüklerimizdeki işlemlere müsaade edilmektedir.

Filistin, kendi resmi hükümeti ve özel sektör yetkililerinin ifadesiyle, her yıl ithalatının yaklaşık %25'ini ülkemizden yapmaktadır. Filistin resmi kaynaklarının bilgileri doğrultusunda; ticareti durdurma kararımız öncesi Filistin; çoğunluğu İsrail toprakları üzerinden olmak üzere, ülkemizden 2 milyar dolara yakın bir ithalat yapmaktaydı. Dolayısıyla, İsrail'e ihracat yasağından önce Filistin'e ülkemizden yapılan 2 milyar dolar tutarındaki ihracat, Filistin kayıtlarında görünmemekte, İsrail'e ihracat olarak görünmekteydi.

2024 yılında Filistin'e ihracatımız aşırı şekilde artmamış, sadece istatistiklerde daha önceden İsrail kayıtlı olarak giden Filistin alımları, ülkemizin istatistik sisteminde Filistin'in kendi kodu (625) ile kaydedilmeye başlanmıştır. Ticareti durdurma kararımız öncesi, Filistin'e aylık ortalama ihracat 11,9 milyon dolar iken yasadakı sonrası aylık ortalama 98,7 milyon dolara yükselmiştir (aylık ihracatımızdaki ortalama artış miktarı: 86,8 milyon dolar)

Ticareti durdurma kararımız öncesi İsrail'e aylık ortalama ihracatımız ise 380 milyon dolar düzeyindeydi. Buna göre, yasadakı sonrası Filistin'e ihracatımızdaki artış tutarı olan 86,8 milyon dolarlık değer; diğer bir ifadeyle İsrail'den Filistin'e kaydığı ifade edilen ihracat miktarı, **yasadakı öncesi İsrail'e ihracatımızın %22,8'ine denk gelmektedir.**

Bu itibarla; İsrail'e ihracatın durdurulduğu Mayıs 2024 tarihinden sonra; Filistin'e ihracatta yaşanan artış miktarı; ticareti durdurma kararımız öncesi Filistin'e İsrail üzerinden yapılan ihracat miktarı ile uyum göstermektedir.

Özetle, İsrail'e hem ihracat hem de ithalatı tamamen durdurma kararımızdan önce istatistiklerimize yansıyan verilerde Filistin'e yapılan ticaretin çok büyük çoğunluğu İsrail'e yapılmış gibi görünmekteydi. Yani, İsrail üzerinden Filistin'e ulaşan ihraç ürünlerimiz de İsrail'e ihracat olarak kaydedilmekteydi.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

13 Soru Türkiye İsrail'e jet yakıtı gönderdi mi?

Cevap

İsrail'e hiçbir şekilde jet yakıtı gönderilmemiştir. Manipülatif şekilde dolaşıma sokulan yakıt iddiasına konu yakıt, İsrail'in 7 Ekim 2023'ten sonra Gazze'ye yönelik başlayan saldırılarından önce, ülkemize turist getiren İsrail yolcu uçaklarına verilen 641 bin \$ tutarındaki dönüş yakıtından ibarettir.

İsrail'e hiçbir şekilde jet yakıtı ihracatı yapılmamıştır.

İddia edilen jet yakıtı, 7 Ekim 2023'ten önce Türkiye'ye takriben yılda 700.000'e yakın İsraili turist getiren turist ve charter yolcu uçaklarının ülkesine dönüş için Türk havaalanında aldıkları yakıt ikmalinin, dış ticaret kayıtlarına ihracat geliri yazılmasından ibarettir. 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren İsraili turist ve yolcu uçaklarına verilmiş yakıt ikmal geliri toplamı 7 Ekim 2023 öncesinde sadece 641 bin dolar olup, bu yakıtı alan turizm ve yolcu uçak şirketleridir. Ancak, 2024 yılında ise yolcu ve charter uçaklarına hiçbir yakıt verilmemiştir, rakam sıfırdır.

14 Soru Türkiye'den İsrail'e barut ve patlayıcı madde ihracatı yapıldı mı?

Cevap

Ülkemiz, 7 Ekim 2023'de başlayan katliamdan sonra değil, çok daha öncesinden İsrail'e askeri amaçla kullanılabilecek herhangi bir ürün veya hizmetin satışına kesinlikle izin vermemiştir. Savunma ürünleri ihracatı ayrıca Milli Savunma Bakanlığı'nın izni alınmadan yapılamaz.

Türkiye'den İsrail'e barut ve patlayıcı maddeler ihraç edildiği açık bir yalandır. Bu iddia, 26 Mart 2024 tarihinde, gümrük tarife pozisyonunda kibrit, çakmak gazı, jel gazı ve balıkçılık zıpkınlarının ihraç edilmesini patlayıcı, barut ya da silah ve mühimmat olarak lanse etmeye çalışan, Gümrük Tarife Cetvelinin fasıl başlıklarında yer alan ifadeleri manipüle etmeye çalışan kötü niyetli odaklarca, etki ajanları tarafından ifade edilmiştir.

Ülkemiz, 7 Ekim 2023'ten sonra başlayan İsrail saldırılarından sonra değil, çok daha önceden, İsrail'e askeri amaçla kullanılabilecek herhangi bir ürün veya hizmetin satışına, ve herhangi bir askeri eğitime izin vermemiştir. Askeri ürünler ve savunma sektörü ürünleri ihracatı için önceden Milli Savunma Bakanlığı'nın izin vermesi şarttır ve böyle bir izin verilmemiştir.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

15 Soru

İsrail Filistin'e mal sevkiyatına izin vermiyor, ürünler Filistin'e nasıl gidiyor?

Cevap

İsrail, üçüncü ülkelerin Filistin ile yaptığı ticareti yalnız Gazze özelinde, savaş gerekçesi ile yasaklamıştır. Bugün itibariyle, Batı Şeria'ya mal tedariki uluslararası anlaşmalar altında mümkün olabilmektedir.

İsrail, üçüncü ülkelerin Filistin ile yaptığı ticareti yalnız Gazze özelinde, savaş gerekçesi ile yasaklamıştır. Bugün itibariyle, Batı Şeria'ya mal tedarikinde uluslararası anlaşmalar altında mümkün olabilmektedir. Bu çerçevede Gazze'ye gidecek malların İsrail gümrükleri tarafından işlemleri yapılmamaktadır. Ancak eğer gümrük beyannamesinde değişiklik yapıp malların Gazze'ye değil de, Batı Şeria'ya yönelik olduğu bildirilirse, İsrail tarafı uluslararası anlaşmalardaki taahhütleri gereği, malların gümrük işlemlerine müsaade etmekte ve malları da Batı Şeria'ya yönlendirmektedir.

Diğer taraftan, Gazze'den Mısır'a açılan Al Rafah kapısı ancak, İsrail ve Mısır'ın mutabakatı sağlandığı takdirde açılabilir ve özellikle savaş döneminde insani yardımların geçişinde dahi sorunlar yaşanmıştır. İsrail tarafınca Al Rafah kapısından Gazze'nin içine ticari işlemlere müsaade edilmemektedir.

Kamuoyunda yanlış bilinen konular

12 Soru

İsrail'e ticaret durmuş olabilir, ama Filistin'e olan ticarete çok yüksek bir artış var. Savaşta olan bir ülkenin bu kadar ithalat yapması normal mi?

Cevap

*Filistin devleti, yaklaşık **6 milyonluk nüfusu ile zor şartlar altında da olsa dünyadan ürün tedarik etmektedir**. Artış, baz eskisinden dolayı yüksek görülmekte ancak **ticaret aslında geçmiş dönemin de gerisindedir**.*

Filistin ve İsrail arasındaki Oslo Anlaşması ve Paris Protokolü gereği Filistin'in ithalatına ilişkin gümrük işlemleri İsrail tarafından gerçekleştirilmekte, Filistin'in gümrük vergisi gelirleri de belli kesintiler sonrasında Filistin'e ödenmektedir. İsrail'e ihracat durdurulduktan sonra, daha önce gümrük prosedürlerinde Filistinli tüccarların isteği ile İsrail uygulamalarına takılmamak için İsrail yazmak suretiyle Filistin'e ihracat yapanlar, bundan sonra sadece Filistin'e ihracat yapmaya başlamıştır. O nedenle istatistiklerimizde o tarihte Filistin rakamlarında gözükmeyen rakamlar bugün istatistiklerimizde bulunmaktadır.

Oranların bu kadar yüksek olmasının; karşılaştırma yapılan dönemlerde ihracatın genellikle İsrail üzerinden yapılması nedeniyle, Filistin'e ihracatımızın çok düşük seviyede olmasından kaynaklandığı görülmektedir. Baz etkisi ile mesela daha önce sadece 100 dolarlık ihracat 10 bin dolara yükselse tam 100 kat ve sanki çok yüksek oranda artmış gibi gözükülmektedir. Bu nedenle, Filistin'e olan ihracat 2 Mayıs 2024'den sonra kayden yüksek gözükmeyle birlikte, aslında geçmiş yıllara benzer ölçüde, hatta daha aşağıda kalmıştır.

Örneğin, 2023 yılının Mayıs-Kasım döneminde sadece 68.774 dolar seviyesinde olan Filistin'e kadın ve kız çocuk giyim ihracatımız, 2024 yılının aynı döneminde (İsrail'e ihracatın durdurulması sonrasında) 30 milyon dolara yükselmiş, böylece baz etkisinin çok düşük olması sebebiyle artış oranı %43.634 olarak gerçekleşmiştir.

İsrail'e ihracatın ve İsrail'den ithalatın durdurulması ile birlikte, ülkemizden sadece doğrudan Filistin'e sevkiyat yapılabilmektedir. Bu gerçek, TÜİK istatistiklerimizde açıkça ilan edilmektedir.